

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.7.2013
COM(2013) 512 final

2013/0246 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно пакетните туристически пътувания и комбинираните пътнически услуги
с помощта на посредник, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и
Директива 2011/83/ЕС и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета**

{SWD(2013) 263 final}

{SWD(2013) 264 final}

{SWD(2013) 266 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Общ контекст

В днешно време туризмът има централна роля в европейската икономика. Със своите близо 1,8 млн. предприятия, най-вече МСП, в които работят 5,2 % от общата работна сила, европейската туристическа индустрия е двигател за растеж в ЕС. Общият принос на европейския отрасъл на пътуванията и туризма, включително свързаните с него сектори, представлява около 10 % от БВП на ЕС¹.

С приемането на Директива 90/314/ЕИО относно пакетните туристически пътувания² през 1990 г. бяха въведени важни права за пътуващите европейци, купуващи пакетни туристически ваканции, които обикновено се състоят от превоз на пътници и настаняване. С решение на Съда на Европейския съюз³ от 2002 г. бе пояснено, че понятието „предварително договорена комбинация“ обхваща и пътническите услуги, комбинирани от пътнически агент по изрично искане от страна на потребителя непосредствено преди сключването на договор между двамата.

Директива 90/314/ЕИО гарантира получаването на важна информация от потребителите преди и след подписването на договор за пакетно туристическо пътуване. С нея се предвижда, че организаторите и/или търговците на дребно носят отговорност за надлежното изпълнение на пакета, дори ако услугите се предоставят от подизпълнители, и се регламентира какво се случва, ако са налице промени в договора за пакетно туристическо пътуване. С директивата се гарантира също така връщането на предплатените суми на пътуващите и репатрирането на последните, ако организаторът и/или търговецът на дребно изпадне в несъстоятелност.

През 1990 г. обаче структурата на пазара на пътнически услуги бе много по-проста, отколкото днес, и интернет не съществуваше. Независимо от гореспоменатото решение на Съда на ЕС остава неясно до каква степен съвременните способности за комбиниране на пътнически услуги са обхванати от директивата.

Както се подчертава в доклада на Комисията за 1999 г.⁴ относно изпълнението на директивата, между законодателните актове, с които се транспонира директивата, остават значителни различия, дължащи се на възприетия в нея подход за минимално хармонизиране, голямата свобода на действие, предоставена на държавите членки, например по отношение на страната или страните, носещи отговорност, както и на неясноти в текста.

Модернизирането на Директива 90/314/ЕИО отговаря на желанието на съзаконодателите, на Европейския икономически и социален комитет, както и на Европейската консултативна група на потребителите⁵. Голяма част от професионалистите в отрасъла и от потребителските организации също поискаха

¹ Съобщение на Комисията „Европа — водеща световна туристическа дестинация — нова политическа рамка за европейския туризъм“, COM (2010) 352 окончателен от 30.6.2010 г.

² Директива 90/314/ЕИО на Съвета от 13 юни 1990 г. относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки.

³ Решение от 30 април 2002 г. по дело Club-Tour, C-400/00, Recueil, стр. I-4051.

⁴ SEC (1999) 1800 final.

⁵ Напр. Заклучения на Съвета от 2 255-то заседание на Съвета по въпросите на потребителите от 13 април 2000 г., Резолюция на Европейския парламент от 16 януари 2002 г. (2001/2136(INI)), Становище на Европейския икономически и социален комитет от 11 май 2011 г. (Официален вестник C 132) и становища на ЕКГП от 21 април 2010 г. и от 8 февруари 2013 г.

преразглеждане на текста. Извършването на преглед на директивата се споменава изрично в Докладите за гражданството на ЕС⁶, Европейската програма за потребителите⁷ и Акта за единния пазар II⁸.

1.2. Мотиви за предложението

1.2.1. Развитие на разпространението на интернет и либерализиране в отрасъла на въздушните превози

През 2011 г. достъп до интернет са имали 73 % от домакинствата в ЕС⁹. Почти две трети от гражданите на ЕС използват интернет поне веднъж седмично, а повече от половината от тях всеки или почти всеки ден. Пътническите услуги са сред най-популярните продукти, купувани онлайн.

Развитията в областта на онлайн продажбите и либерализирането в отрасъла на въздушните превози промениха начина, по който потребителите организират ваканциите си, което доведе до различни способы, чрез които търговците помагат на потребителите да персонализират комбинации от пътнически услуги, особено онлайн. Сред въпросните търговци са пътнически агенти, туроператори, авиокомпани, дружества за круизи и др. В много от държавите членки има неяснота относно това дали подобни комбинации попадат в приложното поле на директивата и дали търговците, занимаващи се със съчетаването на тези комбинации, носят отговорност за изпълнението на съответните услуги, особено в онлайн средата.

Това води до несигурност както за търговците, така и за потребителите.

Тази ситуация води и до обстоятелството, че участниците на пазара, които понастоящем са изрично обхванати от директивата, са подчинени на различни разпоредби и се налага да правят различни разходи в сравнение с предприятията, които не са обхванати или сами за себе си не смятат, че са обхванати от директивата, въпреки че се конкурират за едни и същи клиенти.

1.2.2. Ненужни разходи за съобразяване с поставените изисквания и пречки пред трансграничната търговия

Някои разпоредби на директивата вече не са актуални или създават по друг начин ненужна тежест за дружествата, като такива са например изискванията за предоставяне на информация в брошурите и включването на служебни пътувания, организирани от специализирани дружества.

Различаващата се правна уредба, която е резултат от множество несъответствия в законодателствата на държавите членки, води до допълнителни разходи за предприемачите, желаещи да търгуват зад граница.

1.2.3. Увреждане на потребителите — неясни и остарели разпоредби

В проучването относно вредите, причинявани на потребителите, в областта на динамичните пакетни туристически пътувания (*Consumer Detriment Study in the area of Dynamic Packages*)¹⁰ бе извършена оценка на годишния размер на личните вреди¹¹,

⁶ COM(2010) 603 окончателен и COM(2013) 269 final.

⁷ COM(2012) 225 final.

⁸ COM(2012) 573 final, Приложение II.

⁹ Евростат, Data in focus, 66/2011 (на английски език).

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/study_consumer_detriment.pdf

¹¹ Увреждането на потребителите е определено като отрицателни резултати за отделните потребители при съпоставяне с определен показател, например разумните очаквания. То е

претърпени от потребителите във връзка с комбинирани пътнически услуги, при които не е било сигурно дали директивата следва да се прилага. Проучването показва, че проблемите с тези пътнически услуги са по-чести и нанасят по-големи вреди на потребителите от проблемите, свързани с традиционните туристически пакети, които със сигурност попадат в обхвата на директивата.

На потребителите, които купуват традиционните предварително договорени пакети, до известна степен също се причиняват вреди, тъй като някои разпоредби на директивата са остарели, неясни или съдържат пропуски, например липсата на право на потребителите да се откажат от туристическия пакет преди датата на заминаване.

1.3. Цели на предложението

В съответствие с член 114 от Договора общата цел на предложението за преработена директива е да се подобри функционирането на вътрешния пазар и да се постигне високо ниво на защита на потребителите чрез сближаване на нормите относно туристическите пакети и другите комбинации от пътнически услуги.

Предложението има за цел да се създадат равнопоставени условия за конкуренция между стопанските субекти, да се премахнат правните пречки пред трансграничната търговия и да се намалят разходите на предприятията за съобразяване с поставените изисквания.

В същото време то има за цел да се постигне високо равнище на защита на потребителите и да се намалят вредите, нанасяни на потребителите, като се изясни кои комбинации от пътнически услуги са защитени съгласно разпоредбите на ЕС относно пакетните туристически пътувания и чрез замяна на неясните и остарелите разпоредби. Предложението съдържа задължителни норми относно защитата на пътуващите, от които държавите членки или търговците не могат да се отклоняват в ущърб на потребителите.

1.4. Съгласуваност с други политики и цели на Съюза

През последните десет години Комисията се зае да извърши цялостен преглед на достиженията на правото на ЕС в областта на защитата на потребителите, което доведе до приемането на Директива 2008/122/ЕО относно разпределеното във времето ползване на собственост и на Директива 2011/83/ЕС относно правата на потребителите. Преработването на Директива 90/314/ЕИО е част от този процес.

Предложението допълва действащото законодателство на ЕС, и по-специално Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори (Директива 93/13/ЕИО), Директивата относно нелоялни търговски практики (Директива 2005/29/ЕО), Директивата относно правата на потребителите (Директива 2011/83/ЕС), регламентите в областта на правата на пътниците (Регламент (ЕО) № 261/2004, Регламент (ЕО) № 1371/2007, Регламент (ЕО) № 1177/2010 и Регламент (ЕО) № 181/2011), както и Директива 2000/31/ЕО за електронната търговия и Директива 2006/123/ЕО относно услугите на вътрешния пазар.

Освен това предложението представлява допълнение към Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) и Регламент (ЕО) № 44/2001 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Брюксел I).

съсредоточено върху последващите резултати за потребителите, които са имали негативен опит, включващ имуществени и неимуществени вреди, включително загуба на време.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

2.1. Консултация със заинтересованите страни

През 2008 г. в рамките на обществена консултация във връзка с работния ѝ документ от 2007 г. Комисията получи над 80 отзива от заинтересовани страни от бизнес средите, потребителски организации, адвокати, представители на академичните среди и 14 държави членки. През януари 2009 г. Комисията започна проучването относно вредите, причинявани на потребителите, което обхваща 17 държави от ЕС и се основаваше на интервюта с представителна извадка от 500 потребители.

При втора обществена консултация, проведена през октомври 2009 г., която се състоеше от пет онлайн въпросника, насочени към потребителите, потребителските организации, предприятията, браншовите организации и държавите членки или органите на публична власт, 89 % от органите на публична власт, 70 % от браншовите организации, 64 % от предприятията и 96 % от потребителските организации подкрепиха идеята за преработване на директивата.

На работен форум за държавите членки, проведен на 27 октомври 2009 г., бяха обсъдени конкретни проблеми и варианти на политиката. Подгрупа на Европейската консултативна група на потребителите (ЕКГП) прие становище на 21 април 2010 г.

На 22 април 2010 г. в рамките на работен форум на заинтересованите страни бе обсъдено въздействието на набелязаните варианти на политиката. От септември 2009 г. до октомври 2010 г. бяха проведени над 15 срещи с ключови представители на отрасъла.

През март 2012 г. Комисията възложи извършването на проучване за тестване на маркировка за пакетни туристически пътувания и на поведението на потребителите при закупуване на така наречените „динамични пакети“. През юни 2012 г. Комисията организира работен форум за държавите членки и конференция за заинтересованите страни, за да се обсъди допълнително процеса на преработване. На 8 февруари 2013 г. ЕКГП отново поиска директивата да бъде преработена.

2.2. Оценка на въздействието

В оценката на въздействието (ОВ) са анализирани осем варианта на политиката, както и някои подварианти.

Вариант 1 — Запазване на съществуващото положение, т.е. запазване на директивата в настоящия ѝ вид

Вариант 2 — Насоки, т.е. запазване на директивата в настоящия ѝ вид и изготвяне на насоки, като се вземат под внимание решенията и поясненията на Съда на ЕС във връзка с обхвата и отговорността

Вариант 3 — Маркировка за пакетни туристически пътувания и/или изискване към търговците, продаващи комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, да посочват, че въпросните услуги не представляват туристически пакет (допълнителни варианти)

Подвариант А — въвеждане на маркировка „Пакетно туристическо пътуване“ — задължителен логотип, който да се представя на потребителите при закупуване на туристически пакет

Подвариант Б — въвеждане на задължение за търговците, предлагащи комбинирани пътнически услуги, които не са туристически пакети, да поясняват, че не продават туристически пакет

Вариант 4 — Отмяна на директивата и саморегулиране на отрасъла

Вариант 5 — Модернизиране на директивата и включване в обхвата ѝ на „пакетите от един търговец“

Вариант 5 се изразява в законодателно преработване, при което се запазва основната структура на действащата директива, като същевременно приложното ѝ поле се уточнява чрез изрично включване на „пакетите от един търговец“ и няколко разпоредби се преработват. Преработената директива ще се прилага по отношение на пътническите услуги, комбинирани за едно и също пътуване или ваканция чрез един уебсайт или един пътнически агент, работещ в офис.

Вариант 6 — Степенуван подход — модернизиране на директивата и включване в обхвата ѝ на пакетите както „от един търговец“, така и „от няколко търговци“, като същевременно се въведе облекчен режим за комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, организирани от няколко търговци

Този вариант съответства на вариант 5, като е добавено степенувано разширяване на обхвата на директивата с цел да бъдат обхванати:

— *туристическите пакети* „от няколко търговци“, т.е. комбинациите от пътнически услуги, съчетани от различни търговци, които имат някои характеристики, асоциирани с туристическите пакети, и които ще бъдат подчинени на същия режим като останалите туристически пакети (включително пълна отговорност за надлежното изпълнение на договора и задължение за осигуряване на защита при несъстоятелност),

— *комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник* „от няколко търговци“, т.е. тези комбинации от пътнически услуги, които не проявяват типичните характеристики на туристическите пакети и по тази причина е по-малко вероятно да подвеждат потребителите. Те ще бъдат подчинени на облекчен режим, изразяващ се в защита при несъстоятелност и задължение за посочване по ясен и видим начин, че всеки отделен доставчик на услуги носи отговорност за правилното изпълнение на услугите.

Вариант 7 — Модернизиране на директивата, като в обхвата ѝ се включват както пакетите „от един търговец“, така и пътническите услуги „от няколко търговци“

Този вариант включва варианти 5 и 6, като същевременно въвежда за всички комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник „от няколко търговци“ същите задължения като при туристическите пакети.

Вариант 8 — „Директива за пътническите услуги“

Този вариант включва вариант 7, заедно с разширяване на обхвата на директивата, така че той да включва самостоятелните пътнически услуги, напр. отдаване под наем на автомобили, настаняване или въздушен превоз, като тя следва да съдържа принципно едни и същи норми за всички пътнически услуги, независимо дали те са част от туристически пакет или не.

В оценката на въздействието се стига до заключението, че установените проблеми ще бъдат решени най-добре чрез вариант 6, като настоящото предложение се основава именно на него.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

3.1. Обобщение на предлаганите мерки

Предлаганата директива ще изясни и осъвремени обхвата на защитата на пътуващите при закупуване на комбинации от пътнически услуги за едно и също пътуване или ваканция, като в обхвата ѝ ще бъдат включени различни форми на онлайн туристически пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник.

С предложението ще се гарантира по-добра информираност на пътуващите относно услугите, които купуват, и ще им се предоставят по-ясни средства за правна защита, ако възникне проблем.

Същевременно, чрез намаляване на различията в правната уредба и засилване на взаимното признаване на защитата при несъстоятелност предложението ще сведе до минимум пречките пред трансграничната търговия, ще намали разходите за съобразяване с поставените изисквания за търговците, които желаят да осъществяват трансгранична дейност, и ще гарантира равнопоставени условия за конкуренция на пазара на пътнически услуги.

3.2. Правно основание

Правното основание на настоящото предложение е член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

С предложението се въвеждат значително унифицирани разпоредби в областта на туристическите пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, в Съюза, като на търговците и пътуващите се дава сигурност относно съдържанието на правата и задълженията им, независимо от това кое национално право е приложимо спрямо договорите, и по този начин се премахват ненужните разходи за трансграничните сделки и се предоставя по-голям избор на потребителите.

В съответствие с член 114, параграф 3 от ДФЕС с предложението се гарантира високо равнище на защита на потребителите чрез запазване или повишаване на равнището на защита на потребителите в сравнение с Директива 90/314/ЕИО.

3.3. Принцип на субсидиарност

Предложението е съобразено с принципа на субсидиарност, установен в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).

Целта да се подобри функционирането на вътрешния пазар чрез премахване на различията между законодателствата на държавите членки и да се подобри достъпът на потребителите до услуги от други държави членки не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, ако те не действат съгласувано.

Следователно Съюзът е в най-добра позиция да разреши установените проблеми посредством законодателна мярка, която сближава националните разпоредби.

3.4. Принцип на пропорционалност

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност, установен в член 5 от Договора за Европейския съюз.

Подобно на Директива 90/314/ЕИО, то не обхваща всички аспекти на правото в областта на пътуванията, а само някои аспекти на туристическите пакети и на други комбинации от пътнически услуги, при които се смята, че са нужни координирани действия от страна на Съюза. То не се намесва например в общото национално договорно право и в разрешителните и лицензионните режими.

Според ОВ мерките, които не са задължителни, като препоръки, насоки или саморегулиране, не са в състояние да постигнат горепосочените цели.

С приемането на директива се гарантира въвеждането на съгласуван набор от права и задължения, като същевременно на държавите членки се позволява да интегрират нейните разпоредби в националното си договорно право.

Освен това, по този начин на държавите членки се дава възможност да въведат най-подходящите средства за правоприлагане, както и необходимите санкции в случай на нарушения на съответните разпоредби. В някои области предложението предоставя на държавите членки възможност да налагат и по-строги норми.

3.5. Въздействие върху основните права

В съответствие със Стратегията за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз¹² Комисията се увери, че предложението защита правата, установени в Хартата, и насърчава допълнително тяхното прилагане. Предложението защита по-специално свободата на стопанска инициатива, уредена в член 16 от Хартата, като същевременно гарантира високо равнище на защита на потребителите в съответствие с член 38 от Хартата.

3.6. Клауза за преразглеждане

Предложението задължава Комисията да изготви доклад относно прилагането на директивата най-късно пет години след влизането ѝ в сила и да го представи на Европейския парламент и на Съвета, като при необходимост той трябва да бъде придружен от законодателни предложения.

3.7. Европейско икономическо пространство

Предложената директива се отнася за въпроси, свързани с ЕИП, поради което обхватът ѝ следва да включва и Европейското икономическо пространство.

3.8. Обяснителни документи

Като се имат предвид сложността на предложението и различните начини, по които държавите членки са транспонирали Директива 90/314/ЕИО, Комисията смята, че е обосновано да се представят документи, които поясняват връзката между компонентите на настоящата директива и съответните елементи от националните инструменти за транспониране.

4. ОБЯСНЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Предложението се състои от 29 члена и две приложения (таблица, в която се посочва връзката между членовете от Директива 90/314/ЕИО и членовете от настоящото предложение, както и законодателна финансова обосновка).

4.1. Предмет, обхват и определения (членове 1—3)

Член 1 определя предмета на директивата. Във връзка със съдържащите се в член 3 определения за „туристически пакет“ и „комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник“ член 2 определя обхвата на директивата, като се вземат под внимание различните начини, по които могат да бъдат комбинирани пътническите услуги.

В зависимост от начина, по който пътническите услуги се представят на пътуващия, комбинациите, които отговарят на някой от алтернативните критерии, посочени в

¹² Съобщение на Комисията, COM(2010) 573, 19.10.2010 г.

член 3, параграф 2, ще се считат за туристически пакети, с произтичащите от това правни последици, свързани с изискванията за предоставяне на информация, с отговорността и защитата при несъстоятелност.

Комбинациите, при които търговците на дребно улесняват целево — чрез свързани процеси за извършване на резервации — закупуването на допълнителни пътнически услуги, или когато пътуващият сключва договори с отделните доставчици на услуги и липсват определящите елементи за туристическите пакети, например пакетна или обща цена, са определени като „комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник“. Прямо търговците на дребно, чиято дейност включва улесняване на закупуването на „комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник“, се налага изискването да обясняват ясно на пътуващите, че за изпълнението на съответните пътнически услуги носят отговорност единствено отделните доставчици на услуги. Освен това, с цел и на пътуващите, закупуващи повече от една пътническа услуга чрез посочените търговци, да се гарантира известно ниво на допълнителна защита на равнището на Съюза — наред със защитата, произтичаща от разпоредбите относно правата на пътниците или общите разпоредби на достиженията на правото на ЕС в областта на защитата на потребителите — е целесъобразно да се предвиди, че тези търговци на дребно са длъжни да гарантират, че в случай че те самите или някой от доставчиците на услуги изпаднат в несъстоятелност, предплатените суми ще бъдат върнати на пътуващите и, доколкото това е уместно, последните ще бъдат репатрирани.

Тъй като не е целесъобразно същото равнище на защита да се предостави на пътуващите служебно, чиито пътувания са организирани въз основа на рамков договор, сключен между техните работодатели и специализирани оператори, които често предлагат, като търговец на друг търговец, равнище на защита, подобно на произтичащото от настоящата директива (т.нар. „служебни пътувания, организирани от специализирани дружества“), тези пътувания са изключени от приложното поле на директивата.

Запазени са и други ограничения на обхвата, включително за така наречените туристически пакети, организирани от време на време.

Освен понятията за „туристически пакет“ и „комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник“ в член 3 са дадени определения и на други ключови термини от директивата, включително „пътуващ“, „организатор“, „търговец на дребно“ и „непредотвратимо събитие от неизбежен характер“. Организаторът е определен като търговец, който комбинира и продава или предлага за продажба туристически пакети, било то пряко, чрез друг търговец или заедно с друг търговец. Организаторите носят отговорност за изпълнението на пакета (членове 11 и 12), за предоставяне на съдействие на пътуващия (член 14) и осигуряването на защита при несъстоятелност (член 15). Както търговците на дребно, така и организаторите носят отговорност за предоставянето на преддоговорна информация (член 4). Търговците на дребно са отговорни за грешките, допуснати при извършването на резервация (член 19). Търговците на дребно, които улесняват купуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, са задължени да осигурят защита при несъстоятелност (член 15).

4.2. Задължения за предоставяне на информация, сключване и съдържание на договора за пакетно туристическо пътуване (членове 4—6)

В член 4 е посочена специфичната преддоговорна информация, която организаторите, а когато е приложимо и търговците на дребно, трябва да предоставят на пътуващите, които искат да купят туристически пакет. Тези изисквания се прилагат в допълнение

към изискванията за предоставяне на информация, предвидени в други приложими директиви или регламенти.

Член 5 урежда сключването на договора за пакетно туристическо пътуване.

Член 6 съдържа разпоредби относно съдържанието и представянето на договора или на потвърждението за него, както и относно документите и информацията, която трябва да бъде предоставена преди да започне изпълнението на туристическия пакет.

4.3. Промени в договора преди започване на изпълнението на туристическия пакет (членове 7—10)

Подобно на член 4, параграф 3 от Директива 90/314/ЕИО, член 7 определя условията, при които може да се упражни правото на пътуващия да прехвърли туристическия пакет на друго лице.

Като се изхожда от принципа, че договорената цена е обвързваща за страните по договора, с член 8 се въвеждат разпоредби относно възможността за изменение на цената и последиците от това, като се има предвид, че договорите за пакетни туристически пътувания често се сключват много преди изпълнението им. Посочените норми се основават на същите принципи като член 4, параграфи 4—6 от Директива 90/314/ЕИО.

С член 8, параграф 2 се запазва правото за налагане на увеличение на цената вследствие на разходите за горива, данъци, такси и промени в обменния курс на валутата, като обаче се поясняват условията за това, за разлика от Директива 90/314/ЕИО. Ако организаторът си запази правото да увеличава цената, съгласно предложението той е длъжен също така да прави намаления на цената в полза на пътуващите. Цените не могат да бъдат увеличавани с повече от 10 % от цената на туристическия пакет.

По отношение на промени, различни от промените в цените, са въведени отделни разпоредби за незначителните (член 9, параграф 1) и за значителните промени (член 9, параграфи 2 и 3).

Съпоставен с Директива 90/314/ЕИО, член 10 съдържа допълнителни права за пътуващите при прекратяване на договора преди започване на изпълнението на пакета. Правото на пътуващия да прекрати договора срещу подходяща неустойка (член 10, параграф 1) съответства на разпоредбите и практиките, съществуващи в държавите членки. Член 10, параграф 2 дава право на пътуващите да прекратят договора, без да дължат неустойка, в случай на непредотвратимо събитие от извънреден характер.

4.4. Изпълнение на туристическия пакет (членове 11—14)

Тези членове съдържат норми относно отговорността на организатора за изпълнението на пакета (членове 11—13) и задължението за оказване на съдействие на пътуващия (член 14).

За разлика от Директива 90/314/ЕИО отговорност за изпълнението на туристическия пакет носи единствено организаторът. С това се цели избягване на дублирането на разходи и съдебни спорове. Същевременно наличието на единни разпоредби относно отговорността ще улесни трансграничните сделки на организаторите и търговците на дребно.

Членове 11 и 12 регламентират средствата за правна защита, с които разполага пътуващият в случай на липса на съответствие, включително неизпълнение и неточно изпълнение на услугите. Тези норми се основават на същите принципи като членове 5 и

6 от Директива 90/314/ЕИО, но са представени по-систематично, дават известни пояснения и запълват някои пропуски.

Член 11 предвижда задълженията за поправяне на липсата на съответствие и за предприемане на подходящи алтернативни мерки за продължаване на изпълнението на пакета, когато значителна част от услугите не може да бъде изпълнена съгласно уговореното в договора. Пояснено е, че последното задължение се прилага и когато връщането на пътуващия до началния пункт на пътуването не е осигурено съгласно договореното. Въпреки това, когато поради непредотвратимо събитие от извънреден характер не е възможно да се гарантира навременното завръщане на пътуващия, задължението на организатора да заплати разходите за удължения престой е ограничено на 100 EUR за нощувка и до три нощувки за всеки пътник, в съответствие с предложеното изменение на Регламент (ЕО) № 261/2004.

Член 12 съдържа разпоредби относно намаляването на цената във връзка с липса на съответствие и алтернативни мерки, водещи до туристически пакет с по-ниско качество, както и норми относно обезщетението за вреди. В съответствие с Решението на Съда по дело *Simone Leitner*, C-168/00, параграф 2 пояснява, че се дължи обезщетение и за неимуществените вреди. Параграф 4 регламентира връзката с обезщетенията, които се дължат на други правни основания.

Тъй като за много от пътуващите първата точка за контакт е търговецът на дребно, чрез когото са закупили туристическия пакет, член 13 предвижда, че пътуващите могат да изпращат съобщенията, жалбите или исканията си и до съответния търговец на дребно, като получаването им е от решаващо значение за спазването на давностните или преклузивните срокове.

Съгласно член 14 организаторите са длъжни да окажат съдействие на пътуващите, изпаднали в затруднение.

4.5. Защита при несъстоятелност (членове 15 и 16)

С Директива 90/314/ЕИО бе въведено общо задължение за „организатора и/или търговеца на дребно“ да осигуряват защита при несъстоятелност, така че да се осигурят репатрирането на пътуващите и връщането на авансови плащания в случай на изпадане в несъстоятелност. Поради различните правни решения, избрани от държавите членки, това често е водело до дублиране на разходите за организаторите и търговците на дребно. Съгласно член 15 от настоящото предложение на посоченото задължение са подчинени само организаторите на туристически пакети и търговците на дребно, които улесняват закупуването на „комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник“. Същевременно в разпоредбата се предвиждат по-конкретни критерии във връзка с ефективността и обхвата на изискваната защита.

За улесняване на трансграничните сделки в член 16, параграф 1 се предвижда изрично взаимното признаване на защитата при несъстоятелност, предоставяна съгласно правото на държавата членка на установяване на организатора/съответния търговец на дребно. За осигуряване на административно сътрудничество член 16 задължава държавите членки да определят централни звена за контакт.

4.6. Изисквания за предоставяне на информация при комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник (член 17)

За да се гарантира правна сигурност и прозрачност за страните, търговците на дребно, които предлагат комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, трябва да обясняват на пътуващите по ясен и видим начин, че само съответните доставчици на услуги носят отговорност за предоставянето на услугите и че пътуващите няма да се

ползват от правата, предоставяни от Съюза на закупилите пакетни туристически пътувания, с изключение на правото на връщане на предплатените суми, а когато е уместно — и на правото на репатриране, в случай че самият търговец на дребно или някой от доставчиците на услуги е обявен в несъстоятелност.

4.7. Общи разпоредби (членове 18—26)

Член 18 съдържа особени разпоредби относно туристическите пакети в случаите, когато организаторът е установен извън ЕИП.

Съгласно член 19 търговците на дребно, участващи в резервирането на туристически пакети и на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, носят отговорност за грешки при извършване на резервацията.

Член 20 пояснява, че настоящата директива не засяга правото на организатора да предявява регресни иски срещу трети страни.

Член 21 потвърждава императивния характер на директивата.

Член 22 относно правоприлагането е стандартна разпоредба в законодателството в областта на защитата на потребителите.

Член 23 съдържа стандартна разпоредба относно санкциите за нарушения на националните разпоредби, с които се транспонира настоящата директива. Подобни разпоредби могат да бъдат открити в Директивата относно правата на потребителите (2011/83/ЕС) и в Директивата за нелоялните търговски практики (2005/29/ЕО).

Член 24 задължава Комисията да представи на Европейския парламент и Съвета доклад относно прилагането на настоящата директива.

Член 25, параграф 2 изменя Директива 2011/83 относно правата на потребителите, за да гарантира, че тя се прилага изцяло спрямо комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, и че някои общи права на потребителите се прилагат и спрямо туристическите пакети.

4.8. Заключителни разпоредби (членове 27—29)

Член 26 отменя Директива 90/314/ЕИО. Член 27 е стандартна разпоредба относно транспонирането и определя 18-месечен срок за транспониране. Членове 28 и 29 са стандартни разпоредби.

5. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението има много ограничено отражение върху бюджета. Единствените оперативни разходи са свързани с изготвянето на доклада относно прилагането на настоящата директива, като те са предназначени за подготвителната работа на външен изпълнител, т.е. бюджетни кредити за оперативни разходи в размер на 0,2 млн. евро по линия на програма „Права и гражданство“, както и административни разходи в размер на около 0,184 млн. евро в продължение на седем години след приемането на директивата. Тези разходи ще бъдат поети чрез вътрешно преразпределение и няма да водят до увеличаване на необходимите средства.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно пакетните туристически пътувания и комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹³,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹⁴,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 90/314/ЕИО на Съвета от 13 юни 1990 г. относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки¹⁵ регламентира редица важни права на потребителите във връзка с пакетните туристически пътувания, по-специално по отношение на изискванията за информация, отговорността на търговците във връзка с изпълнението на пакета и защитата при изпадане в несъстоятелност на организатор или търговец на дребно. Въпреки това е необходимо нормативната уредба да се адаптира спрямо пазарните промени, за да отговаря по-добре на нуждите на вътрешния пазар, да се отстранят неяснотите и да се запълнят пропуските в законодателството.
- (2) Туризмът играе важна роля в икономиките на държавите — членки на Съюза, и пакетните пътувания съставляват значителен дял от този пазар. От приемането на Директива 90/314/ЕИО досега туристическият пазар претърпя важни промени. В допълнение към традиционните дистрибуторски вериги интернет се превръща във все по-важно средство за предлагане на пътнически услуги. Пътническите услуги се комбинират не само под формата на традиционните предварително установени пакети, а често се комбинират индивидуализирано. Много от тези пътнически продукти или попадат в сива зона от гледна точка на правната им уредба, или определено не попадат в приложното поле на Директива 90/314/ЕИО. Настоящата директива има за цел да адаптира обхвата на закрилата спрямо тези промени, да подобри прозрачността и да засили правната сигурност за пътуващите и търговците.

¹³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

¹⁵ ОВ L 158, 23.6.1990 г., стр. 59.

- (3) Член 169 от Договора за функционирането на Европейския съюз („Договорът“) предвижда, че Съюзът трябва да допринася за постигането на високо равнище на защита на потребителите посредством мерки, приемани съгласно член 114 от Договора.
- (4) Директива 90/314/ЕИО дава голяма свобода на действие на държавите членки по отношение на транспонирането, поради което между законодателствата на държавите членки остават значителни различия. Различаващата се правна уредба води до по-високи разходи за предприятия и поставя препятствия пред желаещите да осъществяват трансгранична дейност, като по този начин се ограничава изборът на потребителите.
- (5) Съгласно член 26, параграф 2 от Договора вътрешният пазар следва да обхваща пространство без вътрешни граници, в което свободното движение на стоки и услуги и свободата на установяване са гарантирани. Хармонизирането на някои аспекти на договорите за туристически пакети и за комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник е необходимо, за да се създаде истински вътрешен пазар за потребителите в тази област, като се намери точният баланс между високото равнище на защита на потребителите и конкурентоспособността на предприятията.
- (6) Трансграничният потенциал на пазара на пакетните туристически пътувания в Съюза понастоящем не се използва напълно. Несъответствията между разпоредбите относно защитата на пътуващите в различните държави членки възпират пътуващите от една държава членка да закупват в друга държава членка туристически пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник и аналогично възпират организаторите и търговците на дребно в една държава членка да продават такива услуги в друга държава членка. За да се даде възможност на потребителите и предприятията да се възползват пълноценно от вътрешния пазар, като същевременно се гарантира високо равнище на защита на потребителите навсякъде в Съюза, е необходимо законодателствата на държавите членки, отнасящи се до туристическите пакети и комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, да се сближат допълнително.
- (7) По-голямата част от пътуващите, които закупват туристически пакети, са потребители по смисъла на правото на Съюза в областта на защитата на потребителите. В същото време не винаги е лесно да се направи разграничение между потребителите и представителите на малкия бизнес или професионалистите, които резервират пътувания, свързани с тяхната дейност или професия, чрез същите канали за извършване на резервации като потребителите. Този тип пътуващи често се нуждаят от сходно равнище на защита. За разлика от тях по-големите дружества или организации често организират пътуванията на своите служители въз основа на рамков договор с дружества, специализирани в организирането на служебни пътувания. Този начин на организиране на пътувания не изисква същото равнище на защита като предвиденото за потребителите. По тази причина настоящата директива следва да се прилага спрямо пътуващите по работа само дотолкова, доколкото пътуването им не е организирано въз основа на рамков договор. За да се избегне объркване с определението на понятието „потребител“ в други директиви за защита на потребителите, лицата, защитени по силата на настоящата директива, следва да бъдат наричани „пътуващи“.

- (8) Тъй като пътническите услуги могат да бъдат комбинирани по множество различни начини, за туристически пакети е уместно да се считат всички комбинации от пътнически услуги, имащи характеристики, които пътуващите обикновено асоциират с туристическите пакети, и по-конкретно, че отделните пътнически услуги са групирани в един-единствен пътнически продукт, за чието надлежно изпълнение отговорност носи организаторът. Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз¹⁶ не би следвало да има значение дали пътническите услуги са комбинирани преди осъществяването на какъвто и да било контакт с пътуващия или по негово искане, или според направен от него избор. Следва да се прилагат едни и същи принципи, независимо дали резервацията е направена в офиса на туристически агент или чрез интернет.
- (9) От съображения за прозрачност туристическите пакети следва да бъдат разграничени от комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник — при които туристически агенти, работещи онлайн или в офис, помагат на пътуващите да комбинират пътнически услуги, вследствие на което пътуващият сключва договори с различни доставчици на пътнически услуги, включително чрез свързани процеси за извършване на резервации, — които нямат горните характеристики и спрямо които не би било уместно да се прилагат всички задължения, важащи за туристическите пакети.
- (10) С оглед на промените на пазара е уместно определението за туристически пакет да се доразвие, като се приложат алтернативни обективни критерии, които се отнасят предимно до начина, по който пътническите услуги са представени или закупени, и при наличието на които пътуващите могат основателно да очакват да получат закрила по силата на директивата. Такъв е случаят например, когато различни пътнически услуги се закупуват за едно и също пътуване или ваканция в рамките на един и същ процес на резервиране от един-единствен пункт за продажби или когато такива услуги се предлагат или заплащат на пакетна или обща цена. Следва да се приеме, че пътническите услуги са закупени в рамките на един и същ процес на резервация, ако са избрани преди пътуващият да е дал съгласието си да плати.
- (11) Наред с това комбинираната пътническа услуга с помощта на посредник следва да бъде разграничена от пътническите услуги, резервирани самостоятелно от пътуващите, често по различно време, включително за целите на едно и също пътуване или ваканция. Комбинираната пътническа услуга с помощта на онлайн посредник следва да се разграничи и от препратките, чрез които на пътуващите просто се предоставя обща информация за допълнителни пътнически услуги, например когато хотел или организатор на дадено събитие включва на своя уебсайт списък на всички оператори, предлагащи превозни услуги до местонахождението му, независимо от наличието на резервация, или ако се използват „бисквитки“ или метаданни за поставяне на реклами на уебсайтове.
- (12) Закупуването на услугата въздушен превоз самостоятелно, като единствена пътническа услуга, не представлява нито туристически пакет, нито комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник.
- (13) Следва да се въведат специални разпоредби както за работещите в офис, така и за работещите онлайн търговци на дребно, които помагат на пътуващите — в рамките на едно посещение или един контакт със собствения им пункт за

¹⁶ Вж. Решение по дело Club Tour, Viagens e Turismo SA срещу Alberto Carlos Lobo Gonçalves Garrido, в присъствието на Club Med Viagens Ld, C-400/00, Recueil, стр. I-04051.

продажби — да сключат самостоятелни договори с отделни доставчици на услуги, както и за онлайн търговците на дребно, които чрез свързани процеси за онлайн резервиране улесняват целево закупуването на допълнителни пътнически услуги от друг търговец най-късно в момента на потвърждаване на резервацията на първата услуга. Тези разпоредби ще се прилагат например, когато заедно с потвърждението за резервацията на първата пътническа услуга, като пътуване със самолет или влак, потребителят получава покана да резервира допълнителна пътническа услуга, която е на разположение в избраната дестинация, например хотелско настаняване, с връзка към уебсайта за резервации на друг доставчик на услуги или посредник. Въпреки че този вид услуги не представляват туристически пакет по смисъла на настоящата директива, тъй като не е възможно да възникне объркване, че един-единствен организатор е поел отговорността за пътническите услуги, такива комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник представляват алтернативен бизнес модел, който често се конкурира сериозно с туристическите пакети.

- (14) За да се гарантира лоялна конкуренция и да се защитят потребителите, задължението за представяне на достатъчно доказателства за наличието на обезпечение за връщането на предплатените суми и за репатрирането на пътуващите в случай на несъстоятелност, следва да се прилага и спрямо комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник.
- (15) За по-голяма яснота за пътуващите и за да им се даде възможност да направят информиран избор във връзка с различните видове пътнически услуги, които се предлагат, е целесъобразно от търговците да се изисква да посочват ясно естеството на услугата и да информират пътуващите за техните права. Декларацията на търговеца относно правното естество на предлагания на пазара пътнически продукт следва да съответства на реалното правно естество на съответния продукт. Правоприлагащите органи следва да се намесват, когато търговците не предоставят точна информация на пътуващите.
- (16) При определяне дали става дума за туристически пакет или комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник следва да се взема под внимание само комбинацията от различни пътнически услуги, например настаняване, превоз на пътници с автобус, железопътен, воден или въздушен транспорт, както и отдаване под наем на автомобили. Настаняването за жилищни цели, включително за дългосрочни езикови курсове, не следва да се смята за настаняване по смисъла на настоящата директива.
- (17) Други туристически услуги, като посещение на концерти, спортни събития, екскурзии или тематични паркове, са услуги, които в комбинация с превоз на пътници, настаняване и/или отдаване под наем на автомобили следва да се смята, че могат да бъдат част от туристически пакет или от комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник. Такива туристически пакети обаче следва да попадат в обхвата на настоящата директива само ако съответната туристическа услуга представлява значителна част от пакета. Като цяло следва да се приема, че туристическата услуга представлява значителна част от туристическия пакет, ако струва повече от 20 % от общата цена или по други причини представлява основна характеристика на пътуването или ваканцията. Спомагателните услуги, като пътническите застраховки, превозването на багаж, храната и почистването, предоставяно като част от настаняването, не следва да се считат за туристически услуги сами по себе си.

- (18) Следва да се поясни също така, че договорите, с които даден търговец дава право на пътуващия да избира след сключването на договора измежду подбрани различни видове пътнически услуги, какъвто е например случаят с подаръчен ваучер с възможност за избор на пакетно туристическо пътуване, следва да се считат за туристически пакети. Освен това комбинацията от пътнически услуги следва да се счита за туристически пакет, когато името или данните на пътуващия, необходими за завършване на резервацията, се прехвърлят между търговците най-късно при потвърждаване на резервацията за първата услуга. Данните, необходими за завършване на резервацията, представляват данните относно кредитната карта или друга информация, необходима за получаване на плащане. От друга страна, самото прехвърляне на данни, например за дестинацията или разписанието на пътуването, не следва да е достатъчно.
- (19) Тъй като необходимостта от защита на пътуващите при краткосрочни пътувания е по-малка и за да се избегне ненужната тежест върху търговците, пътуванията с продължителност по-малко от 24 часа, които не включват настаняване, както и организираният от време на време туристически пакет, следва да бъдат изключени от обхвата на настоящата директива.
- (20) Основната характеристика на пакетното туристическо пътуване е, че поне един търговец отговаря като организатор за надлежното изпълнение на пакета като цяло. Следователно само в случаите, когато друг търговец действа като организатор на туристически пакет, търговецът — обикновено пътнически агент, работещ в офис или онлайн, — следва да може да действа просто като търговец на дребно или посредник и да не носи отговорност като организатор. Дали даден търговец действа като организатор за конкретен туристически пакет следва да се определя в зависимост от участието му в създаването на пакета, съгласно определението в настоящата директива, а не от наименованието, под което търговецът осъществява дейността си. Когато двама или повече търговци отговарят на критерий, според който комбинацията от пътнически услуги представлява туристически пакет, и те не са информирали пътуващия кой от тях се явява организатор на туристическия пакет, за организатори следва да се считат всички съответни търговци.
- (21) По отношение на туристическите пакети търговците на дребно и организаторът следва да отговарят съвместно за предоставянето на преддоговорна информация. Същевременно следва да се поясни, че те носят отговорност за грешки в резервациите. За улесняване на комуникацията, особено при трансгранични казуси, пътуващите следва да разполагат с възможност да се свържат с организатора и чрез търговеца на дребно, чрез който са закупили туристическия пакет.
- (22) Пътуващият следва да получи цялата необходима информация преди закупуването на туристическия пакет, независимо дали той се продава чрез средства за комуникация от разстояние, в търговски обект или чрез друг вид разпространение. При предоставяне на информацията търговецът следва да вземе под внимание нормално предвидимите от него специфични нужди на пътуващите, които са особено уязвими поради възрастта си или поради физически недостатък.
- (23) Ключовата информация — например за основните характеристики на пътническите услуги или цените, — предоставена като част от преддоговорната информация в реклами, на уебсайта на организатора или в брошури, следва да е

обвързваща, освен ако организаторът си е запазил правото да прави промени в тези елементи и подобни промени се съобщават ясно и видимо на пътуващия преди сключването на договора. С оглед на новите комуникационни технологии обаче вече не е необходимо да се въвеждат специални разпоредби относно брошурите, като същевременно е целесъобразно да се гарантира, че при определени обстоятелства съобщенията за промените, засягащи изпълнението на договора, се предават между страните на траен носител, позволяващ бъдещи справки. Винаги следва да има възможност за въвеждане на промени в посочената ключова информация, ако и двете страни по договора изразят изрично съгласие за това.

- (24) Установените в настоящата директива изисквания за предоставяне на информация са изчерпателни, но не следва да засягат изискванията за предоставяне на информация, предвидени в друго приложимо законодателство на Съюза¹⁷.
- (25) Предвид спецификите на договорите за туристически пакети, правата и задълженията на страните следва да бъдат регламентирани за периодите преди и след започване на изпълнението на пакета, по-специално за случаите, когато той не се изпълнява надлежно или в случай на промяна в определени обстоятелства.
- (26) Тъй като туристическите пакети често се закупуват много преди изпълнението им, е възможно да настъпят непредвидени събития. По тази причина пътуващият следва да има право да прехвърля пакета на друго пътуващо лице при определени условия. В такива случаи организаторът следва да разполага с възможност да си възстанови направените разходи, например ако подизпълнител изисква заплащането на такса за промяна на името на пътуващия или за анулиране на билет за превоз и издаване на нов билет. Пътуващите следва да разполагат също така с възможността да развалят договора по всяко време преди започване на изпълнението на туристическия пакет, срещу заплащане на подходяща неустойка, както и с правото да се откажат от договора без заплащане на неустойка, ако непредотвратимо събитие от извънреден характер, като война или природно бедствие, ще засегне значително изпълнението на туристическия пакет. По-специално следва да се счита, че е налице непредотвратимо събитие от извънреден характер, когато надеждни и публично достъпни източници, например препоръки, изготвени от органите на държава членка, съветват да не се пътува до съответната дестинация.
- (27) В конкретни ситуации организаторът също следва да разполага с правото да развали договора преди изпълнението на туристическия пакет да е започнало и без заплащане на неустойка, например ако минималният брой участници не е достигнат и възможността за такова разваляне е била предвидена в договора.
- (28) В определени случаи на организаторите следва да се позволява да правят едностранни промени в договорите за пакетно туристическо пътуване. Пътуващият обаче следва да разполага с правото да развали договора, ако предложените изменения променят значително някоя от основните характеристики на пътническите услуги. Увеличения на цените следва да бъдат възможни само ако е настъпила промяна в цената на горивото за превоз на пътниците, в данъците или таксите, налагани от трета страна, която не участва пряко в изпълнението на включените пътнически услуги, или в обменните

¹⁷

Вж. Директива 2000/31/ЕО и Директива 2006/123/ЕО, както и Регламенти (ЕО) № 1107/2006, (ЕО) № 1008/2008, (ЕО) № 1371/2007, (ЕО) № 181/2011, (ЕО) № 1177/2010 и (ЕО) № 2111/2005.

курсове, отнасящи се до пакета, и ако в договора изрично е предвидена възможност за промяна на цената както във възходяща, така и в низходяща посока. Увеличението на цената следва да бъде ограничено до 10 % от цената на туристическия пакет.

- (29) Целесъобразно е да се предвидят специални разпоредби относно средствата за защита в случай на липса на съответствие при изпълнението на договора за пакетно туристическо пътуване. Пътуващият следва да има право да изисква решаване на срещаните от него проблеми, а когато значителна част от договорените услуги не могат да бъдат предоставени, следва да му бъдат предложени алтернативни възможности. Пътуващите следва да имат право и на намаление на цената и/или на обезщетение за претърпените вреди. Обезщетението следва да се отнася и за неимуществените вреди, по-специално в случай на провалена ваканция, а при наличие на обосновка — и за разходите, направени от пътуващия, за да разреши сам проблема.
- (30) С оглед на последователността е целесъобразно разпоредбите на настоящата директива да се приведат в съответствие с международните конвенции, отнасящи се за пътническите услуги, и със законодателството на Съюза в областта на правата на пътниците. Ако организаторът бъде подведен под отговорност поради неизпълнение или неточно изпълнение на услугите, включени в договора за пакетно туристическо пътуване, той следва да има възможност да се позове на ограниченията на отговорността на доставчиците на услуги, установени в международните конвенции като Конвенцията от Монреал от 1999 г. за уеднаквяване на някои правила за международния въздушен превоз¹⁸, Конвенцията от 1980 г. за международни железопътни превози (COTIF)¹⁹ и Атинската конвенция от 1974 г. относно превоза на пътници и личния им багаж по море²⁰. Когато поради непредотвратимо събитие от извънреден характер е невъзможно да се осигури завръщането на пътуващия в мястото на отпътуване, задължението на организатора да поеме разходите, свързани с удължения престой на пътуващите в мястото на дестинацията, следва да бъде приведено в съответствие с предложението на Комисията²¹ за изменение на Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети²².

¹⁸ 2001/539/ЕО: Решение на Съвета от 5 април 2001 г. относно сключването от Европейската общност на Конвенцията за уеднаквяване на някои правила за международния въздушен превоз (Конвенцията от Монреал) (ОВ L 194, 18.7.2001 г., стр. 38).

¹⁹ 2013/103/ЕС: Решение на Съвета от 16 юни 2011 г. за подписване и сключване на Споразумение между Европейския съюз и Междуправителствената организация за международни железопътни превози за присъединяване на Европейския съюз към Конвенцията за международни железопътни превози (COTIF) (ОВ L 51, 23.2.2013 г., стр. 1).

²⁰ 2012/22/ЕС: Решение на Съвета от 12 декември 2011 г. относно присъединяването на Европейския съюз към Протокола от 2002 г. към Атинската конвенция относно превоза на пътници и личния им багаж по море от 1974 г., с изключение на членове 10 и 11 от него (ОВ L 8, 12.1.2012 г., стр. 1).

²¹ Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 261/2004 относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети и на Регламент (ЕО) № 2027/97 относно отговорността на въздушните превозвачи при въздушния превоз на пътници и техния багаж — COM/2013/130 final.

²² ОВ L 46, 17.2.2004 г., стр. 1.

- (31) Настоящата директива следва да не засяга правата на пътуващите да предявяват претенции както съгласно настоящата директива, така и съгласно всяко друго приложимо законодателство на Съюза, така че пътуващите ще продължат да разполагат с възможността да насочват претенции срещу организатора, превозача или всяка друга задължена страна или, според случая, срещу няколко страни. Следва да се поясни, че пътуващите не могат да кумулират правата, произтичащи от различни правни основания, ако тези права защитават един и същ интерес или имат една и съща цел. Отговорността на организатора не засяга правото му да предявява регресни иски срещу трети страни, включително от доставчици на услуги.
- (32) Ако пътуващият изпадне в затруднение по време на пътуването или ваканцията, организаторът следва да бъде задължен да му окаже навременно съдействие. Това съдействие следва да се изразява предимно в предоставяне, когато е целесъобразно, на информация по въпроси като услуги в областта на здравеопазването, местни власти и консулски услуги, както и на практическа помощ, например във връзка с осъществяване на комуникация от разстояние и алтернативни пътнически услуги.
- (33) В своето Съобщение относно защитата на пътниците при несъстоятелност на въздушния превозач²³ Комисията представи мерки за подобряване на защитата на пътуващите в случай на несъстоятелност на въздушния превозач, включително чрез по-добро прилагане на Регламент (ЕО) № 1008/2008 относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността²⁴ и на Регламент № 261/2004 относно правата на пътниците при въздушен превоз и чрез сътрудничество със заинтересованите страни от отрасъла, като в противен случай може да се предвиди въвеждане на законодателна мярка. Посоченото съобщение се отнася за закупуването на отделен компонент, а именно услуги за въздушен превоз, и следователно не накърнява съществуващите разпоредби относно туристическите пакети и не възпрепятства законодателите да въведат защита в случай на несъстоятелност и за купувачите на други съвременни комбинации от пътнически услуги.
- (34) Държавите членки следва да гарантират, че пътуващите, които купуват туристически пакет или комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник са напълно защитени в случай на изпадане в несъстоятелност на организатора, на търговеца на дребно, улеснил закупуването на комбинираната пътническа услуга с помощта на посредник, или на който и да е от доставчиците на услуги. Държавите членки, в които са установени организаторите на туристически пакети и търговците на дребно, улесняващи закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, следва да гарантират, че търговците, предлагащи такива комбинации от пътнически услуги, предоставят гаранции за връщането на всички плащания, направени от пътуващите, и за тяхното репатриране в случай на обявяване в несъстоятелност. Като запазват свободата си на преценка относно начина, по който да се предоставя защитата при несъстоятелност, държавите членки следва да гарантират, че националните им режими за защита при несъстоятелност са ефективни и могат да осигурят бързо репатриране и връщане на платеното на всички пътуващи, засегнати от несъстоятелността. Изискваната защита при несъстоятелност следва да отчита действителния финансов риск от дейностите

²³ COM(2013) 129 от 18.3.2013 г.

²⁴ ОВ L 293, 31.10.2008 г., стр. 3.

на организатора, съответния търговец на дребно или доставчик на услуги, включително вида на комбинацията от пътнически услуги, които те продават, предвидимите сезонни колебания, както и размера на предплащанията и начина, по който те са обезпечени. В съответствие с Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно услугите на вътрешния пазар²⁵, в случаите, когато защитата при несъстоятелност може да бъде предоставена под формата на гаранция или на застрахователна полица, това обезпечение не може да се ограничава до удостоверенията, издадени от финансови оператори, установени в определена държава членка.

- (35) С цел да се улесни свободното движение на услуги държавите членки следва да бъдат задължени да признаят защитата при несъстоятелност, предвидена в законодателството на държавата членка на установяване. За улесняване на административното сътрудничество и упражняването на надзор върху предприятията, извършващи дейност в различни държави членки, във връзка със защитата при несъстоятелност, държавите членки следва да бъдат задължени да определят централни звена за контакт.
- (36) Що се отнася до комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, в допълнение към задължението за предоставяне на защита при несъстоятелност и за информиране на пътуващите, че отделните доставчици на услуги носят самостоятелна отговорност за своето изпълнение на договора, съответните договори са подчинени на общото законодателство на Съюза в областта на защитата на потребителите и на секторното законодателство на Съюза.
- (37) Целесъобразно е пътуващите да получат защита в ситуации, когато търговец на дребно урежда резервацията на туристически пакет или на комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник, и допуска грешки в процеса на резервиране.
- (38) Целесъобразно е също така да се потвърди, че потребителите не могат да се отказват от правата, произтичащи от настоящата директива, а организаторите или търговците, улесняващи закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, не могат да се освободят от задълженията си, като заявят, че действат само като доставчик на услуги, посредник или в каквото и да било друго качество.
- (39) Необходимо е държавите членки да въведат санкции в случай на нарушаване на националните разпоредби, транспониращи настоящата директива, и да гарантират тяхното прилагане. Санкциите следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
- (40) Приемането на настоящата директива води до необходимост от адаптиране на някои актове в областта на защитата на потребителите. Като се има предвид, че в настоящия си вид Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите²⁶ не се прилага спрямо договорите, попадащи в обхвата на Директива 90/314/ЕИО, е необходимо Директива 2011/83/ЕС да бъде изменена, за да се гарантира, че тя се прилага спрямо комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник и че някои права на потребителите, установени в посочената директива, се прилагат и за туристическите пакети.

²⁵ ОВ L376, 27.12.2006 г., стр. 36.

²⁶ ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64.

- (41) Настоящата директива следва да не засяга разпоредбите на Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I)²⁷ и националното право в областта на договорите по отношение на аспектите, които не са уредени от нея. Доколкото целта на настоящата директива е да допринесе за правилното функциониране на вътрешния пазар и за постигането на високо равнище на защита на потребителите, нейните цели не могат да бъдат постигнати от държавите членки, а могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза. Следователно Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, с настоящата директива не се надхвърля необходимото за постигане на нейните цели.
- (42) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати с Хартата на основните права на Европейския съюз. Предложението зачита по-специално свободата на стопанска инициатива, уредена в член 16 от Хартата, като същевременно гарантира високо равнище на защита на потребителите в рамките на Съюза, в съответствие с член 38 от Хартата.
- (43) В съответствие със Съвместната политическа декларация на държавите членки и Комисията от 28 септември 2011 г. относно обяснителните документи, държавите членки се ангажираха в случаите, когато това е оправдано, да прилагат към уведомлението за мерките си за транспониране един или повече документи, поясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответните части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Глава I

Предмет, обхват и определения

Член 1 *Предмет*

Настоящата директива трябва да допринесе за правилното функциониране на вътрешния пазар и за постигането на високо равнище на защита на потребителите чрез сближаване на някои аспекти на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки във връзка с договорите за пакетни туристически пътувания и за комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, сключени между пътуващи и търговци.

Член 2 *Обхват*

1. Настоящата директива се прилага по отношение на туристическите пакети, предлагани за продажба или продадени от търговци на пътуващи лица, с изключение на член 17, както и по отношение на комбинираните пътнически

²⁷ ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6.

услуги с помощта на посредник, с изключение на членове 4—14, член 18 и член 21, параграф 1.

2. Настоящата директива не се прилага по отношение на:

- а) туристически пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, обхващащи период по-кратък от 24 часа, освен ако в тях е включена нощувка;
- б) акцесорни договори за финансови услуги;
- в) туристически пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, закупени въз основа на рамков договор между работодателя на пътуващия и търговец, специализиран в организирането на служебни пътувания;
- г) туристически пакети, при които не повече от една пътническа услуга по смисъла на член 3, параграф 1, букви а), б) и в) е комбинирана с пътническа услуга по смисъла на член 3, параграф 1, буква г), ако последната не представлява значителна част от туристическия пакет; или
- д) самостоятелни договори за една-единствена пътническа услуга.

Член 3 *Определения*

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

(1) „пътническа услуга“ означава:

- а) превоз на пътници,
- б) настаняване, което не е за жилищни цели,
- в) отдаване под наем на автомобили или
- г) всяка друга туристическа услуга, която не е спомагателна спрямо превоза на пътници, настаняването или отдаването под наем на автомобили;

(2) „туристически пакет“ означава комбинация от най-малко два различни вида пътнически услуги за целите на едно и също пътуване или ваканция, ако:

- а) тези услуги са комбинирани от един търговец, включително въз основа на искане или според избора на пътуващия, преди сключването на договор за всички услуги; или
- б) независимо от това дали се сключват самостоятелни договори с отделни доставчици на пътнически услуги, тези услуги се:
 - i) закупуват от един-единствен пункт за продажби в рамките на един и същ процес на резервиране,
 - ii) предлагат или заплащат на пакетна или обща цена,
 - iii) рекламират или продават под названието „туристически пакет“ или под сходно название,
 - iv) комбинират след сключването на договор, с който търговецът дава право на пътуващия да избере измежду подбрани различни видове пътнически услуги, или

- v) закупуват от отделни търговци чрез свързани процеси за онлайн резервиране, когато името или данните на пътуващия, необходими за завършване на резервацията, се прехвърлят между търговците най-късно при потвърждаване на резервацията за първата услуга;
- (3) „договор за пакетно туристическо пътуване“ означава договор за туристическия пакет като цяло или, ако пакетът се предоставя съгласно различни договори, всички договори, отнасящи се за услугите, включени в туристическия пакет;
- (4) „започване на изпълнението на туристическия пакет“ означава началото на изпълнението на пакета;
- (5) „комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник“ означава комбинация от най-малко два различни вида пътнически услуги за целите на едно и също пътуване или ваканция, като тя не представлява туристически пакет и води до сключване на самостоятелни договори с отделни доставчици на пътнически услуги, ако за комбинирането се улеснява от търговец на дребно:
- а) чрез отделни резервации, правени в рамките на едно-единствено посещение или контакт с пункта за продажби; или
- б) целево, чрез закупуване на допълнителни пътнически услуги от друг търговец посредством свързани процеси за онлайн резервиране най-късно в момента на потвърждаване на резервацията на първата услуга;
- (6) „пътуващ“ означава всяко лице, което се стреми да сключи договор, попадащ в приложното поле на настоящата директива, или което има право да пътува въз основа на такъв договор, включително лицата, които пътуват по служба, доколкото те не пътуват въз основа на рамков договор с търговец, специализиран в организирането на служебни пътувания;
- (7) „търговец“ е всяко лице, което осъществява дейност за целите, свързани с неговата търговия, стопанска дейност, занаят или професия;
- (8) „организатор“ означава търговец, който комбинира и продава или предлага за продажба туристически пакети, било то пряко, чрез друг търговец или заедно с друг търговец; когато повече от един търговец отговаря на някой от критериите, посочени в параграф 2, буква б), всички такива търговци се считат за организатори, освен ако един от тях е посочен като организатор и пътуващият е информиран за това;
- (9) „търговец на дребно“ означава търговец, различен от организатора, който:
- а) продава или предлага за продажба туристически пакети или
- б) улеснява закупуването на пътнически услуги, които са част от комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник, като съдейства на пътуващите при сключването на самостоятелни договори за пътнически услуги с отделни доставчици на услуги;
- (10) „траен носител“ означава всяко средство, даващо възможност на пътуващия или на търговеца да съхранява информация, изпратена лично до него, по начин, който позволява бъдещото ѝ използване, за период от време, съответстващ на целите, за които е предназначена информацията, и което позволява идентичното възпроизвеждане на съхранената информация;

- (11) „непредотвратимо събитие от извънреден характер“ означава обстоятелства, които са извън контрола на търговеца, чиито последици не биха могли да бъдат избегнати, дори да са били взети всички разумни мерки;
- (12) „липса на съответствие“ означава липса на изпълнение или неточно изпълнение на пътническите услуги, включени в туристическия пакет.

Глава II

Задължения за предоставяне на информация и съдържание на договора за пакетно туристическо пътуване

Член 4

Преддоговорна информация

1. Държавите членки гарантират, че преди пътуващият да бъде обвързан от договор за пакетно туристическо пътуване или от съответна оферта, организаторът и търговецът на дребно, ако пакетът се продава чрез такъв, предоставят на пътуващия следната информация, доколкото е приложима за туристическия пакет:
- а) основните характеристики на пътническите услуги:
 - i) дестинациите на пътуването, маршрута и периодите на престой, с посочване на датите;
 - ii) вида, характеристиките и категориите на средствата за превоз, местата, датите и часовете на отпътуване и връщане или, ако часовете все още не са определени, приблизителните часове на отпътуване и връщане, продължителността на междинните спирания и местата, където те се правят, и транспортните връзки;
 - iii) местоположението, основните характеристики и туристическата категория на местата за настаняване;
 - iv) дали се осигурява храна и ако е така — предвидените хранения;
 - v) посещенията, екскурзиите или другите услуги, включени в общата цена, договорена за туристическия пакет;
 - vi) езика или езиците, на които ще се провеждат дейностите и
 - vii) дали по време на цялото пътуване или ваканция има гарантиран достъп за лицата с ограничена подвижност;
 - б) търговските наименования и географските адреси на организатора и търговеца на дребно, ако има такъв, както и телефонните им номера и адресите на електронните им пощи;
 - в) общата цена на пакета с включени данъци, а когато е приложимо и с включени всички допълнителни такси, налози и други разходи или, ако тези разходи не могат да бъдат изчислени предварително в достатъчна степен, обстоятелството, че на пътуващия може да се наложи да заплати такива допълнителни разходи;

- г) реда и условията на плащане и, когато е приложимо, необходимостта от внасяне на депозити или други финансови гаранции, които следва да се платят или предоставят от пътуващия, както и условията за тях;
 - д) минималния брой участници, необходим за провеждане на предвиденото в туристическия пакет, и краен срок за евентуална отмяна, ако този брой не е набран, като този срок е не по-малко от 20 дни преди започване на изпълнението на туристическия пакет;
 - е) обща информация за паспортните и визовите изисквания, включително приблизителни срокове за получаване на визи от гражданите на държавите членки, за които това е необходимо, както и информация във връзка със здравните изисквания;
 - ж) потвърждение, че услугите представляват туристически пакет по смисъла на настоящата директива.
2. Информацията по параграф 1 се предоставя ясно и така, че да е видна.

Член 5

Обвързващ характер на преддоговорната информация и сключване на договора

1. Държавите членки гарантират, че организаторът не може да променя информацията по член 4, букви а), в), г), д) и ж), предоставена на пътуващото лице, освен ако си е запазил правото за извършване на промени в тази информация и уведомява пътуващия за всички промени ясно и по виден начин преди сключването на договора.
2. Ако информацията за допълнителните налози, такси или други разходи, посочени в член 4, буква в), не е предоставена преди сключването на договора, пътуващият не заплаща тези такси, налози или други разходи.
3. При сключването на договора или непосредствено след това организаторът предоставя на пътуващия екземпляр от договора или потвърждение на договора на траен носител.

Член 6

Съдържание на договора за пакетно туристическо пътуване и документи, които трябва да бъдат представени, преди да започне изпълнението на пакета

1. Държавите членки гарантират, че договорите за пакетно туристическо пътуване са изготвени на ясен и разбираем език и, доколкото са в писмена форма, са четливо изписани.
2. Договорът или потвърждението на договора съдържа цялата информация, посочена в член 4. Той съдържа следната допълнителна информация:
 - а) специалните изисквания на пътуващия, приети от организатора;
 - б) информация, че организаторът:
 - i) носи отговорност за надлежното изпълнение на всички включени пътнически услуги;
 - ii) е задължен да окаже съдействие в съответствие с член 14, ако пътуващият изпадне в затруднение;

- iii) е задължен да осигури защита при несъстоятелност с оглед връщане на платеното и репатриране в съответствие с член 15, както и наименованието на образуванието, предоставящо защитата при несъстоятелност, и неговите координати за връзка, включително географския му адрес;
 - в) координатите за връзка със звеното за контакт, където пътуващият може да се оплаче от всяка липса на съответствие, установена от него на място;
 - г) името, географския адрес, телефонния номер и адреса на електронната поща на местния представител на организатора или на звеното му за контакт, от които пътуващият може да поиска съдействие в случай на затруднение или, ако няма подобни представител или звено за контакт, телефонен номер за спешни случаи или посочване на други начини за връзка с организатора;
 - д) информация, че пътуващият може да развали договора по всяко време, преди да започне изпълнението на туристическия пакет, срещу заплащане на подходяща неустойка или на стандартна такса за разваляне на договора в разумен размер, ако такива такси са предвидени в съответствие с член 10, параграф 1;
 - е) когато лица, ненавършили пълнолетие, пътуват с туристически пакет, включващ настаняване, се предоставя информация, която позволява пряк контакт с ненавършилото пълнолетие лице или с отговорното лице в мястото на престой на лицето, ненавършило пълнолетие;
 - ж) информация за наличните алтернативни или онлайн механизми за разрешаване на спорове.
3. Информацията по параграф 2 се предоставя ясно и така, че да е видна.
4. В разумен срок преди започване на изпълнението на туристическия пакет организаторът предоставя на пътуващия необходимите разписки, ваучери или билети, заедно с информация относно точните часове на отпътуване, междинните спирания, транспортните връзки и пристигането.

Глава III

Промени в договора преди изпълнението на туристическия пакет да е започнало

Член 7

Прехвърляне на договора на друго пътуващо лице

1. Държавите членки гарантират, че пътуващият може да прехвърли договора на лице, което отговаря на всички изисквания, приложими към този договор, след като е уведомил чрез траен носител организатора в разумен срок преди започване на изпълнението на туристическия пакет.
2. Лицето, което прехвърля договора, и лицето, на което се прехвърля пътуването, са солидарно отговорни за заплащане на оставащата сума по договора и за всички допълнителни такси, налози или други разноски, произтичащи от прехвърлянето. Тези разноски не могат да бъдат неоправдано високи и във всички случаи не могат да превишават действителните разходи, направени от организатора.

Член 8
Промяна на цената

1. Държавите членки гарантират, че цените не подлежат на промяна, освен когато в договора изрично са предвидени възможност за увеличаване на цените и задължение за организатора да намали цените в същата степен, като пряко следствие от промени в:
 - а) цената на горивото за превоза на пътниците,
 - б) размера на данъците или таксите върху включените пътнически услуги, наложени от трета страна, която не участва пряко в изпълнението на туристическия пакет, включително туристически такси, такси за кацане или такси за отвеждане към или слизване от борда в пристанища и летища, или
 - в) обменните курсове, отнасящи се за пакета.
2. Увеличението на цените, посочено в параграф 1, не може да надвишава 10 % от цената на туристическия пакет.
3. Увеличението на цените по параграф 1 е валидно само ако организаторът е уведомил пътуващия за него, заедно с обосновка и изчисления, представени на траен носител, не по-късно от 20 дни преди започване на изпълнението на туристическия пакет.

Член 9
Промяна на други клаузи от договора

1. Държавите членки гарантират, че преди започване на изпълнението на туристическия пакет организаторът не може да изменя едностранно клаузите на договора, които не се отнасят до цената, освен ако:
 - а) организаторът си е запазил това право в договора,
 - б) промяната е незначителна и
 - в) организаторът информира пътуващия ясно и така, че промяната да е видна, върху траен носител.
2. Ако преди започване на изпълнението на туристическия пакет организаторът бъде принуден да промени значително някоя от основните характеристики на пътническите услуги по член 4, буква а) или някое от специалните изисквания по член 6, параграф 2, буква а), той информира пътуващия без прекомерно забавяне, по ясен и видим начин и на траен носител, относно:
 - а) предлаганите промени и
 - б) обстоятелството, че пътуващият има право да развали договора, без да дължи неустойка, в рамките на определен разумен срок и че в противен случай предложената промяна ще се счита за приета.
3. Ако измененията на договора, посочени в параграф 2, водят до по-ниско качество или стойност на туристическия пакет, пътуващият има право на съответно намаление на цената.
4. Ако договорът бъде развален съгласно параграф 2, буква б), организаторът възстановява всички суми, които е получил от пътуващия, в срок от

четиринадесет дни след развалянето на договора. Пътуващият има право да получи обезщетение съгласно член 12, доколкото той е приложим.

Член 10

Разваляне на договора преди започване на изпълнението на туристическия пакет

1. Държавите членки гарантират, че пътуващият може да развали договора, преди изпълнението на туристическия пакет да е започнало, срещу заплащане на подходяща неустойка на организатора. В договора могат да бъдат предвидени разумни по размер стандартни такси за разваляне на договора, изчислени с оглед на момента, в който се прави развалянето, и в зависимост от обичайните икономии на разходи и приходите, които се реализират вследствие на предлагането на въпросните пътнически услуги по други канали. При липса на стандартни такси за разваляне на договора размерът на неустойката съответства на цената на туристическия пакет, от която се приспадат спестените от организатора разходи.
2. Пътуващият има право да развали договора преди започване на изпълнението на туристическия пакет, без да дължи неустойка, в случай на непредотвратимо събитие от извънреден характер, настъпило в мястото на дестинацията или в непосредствена близост до него, което засяга значително туристическия пакет.
3. Организаторът може да развали договора, без да дължи неустойка на пътуващия, ако:
 - а) набраният брой участници в туристическия пакет е по-малък от минималния брой, посочен в договора, и организаторът уведомява пътуващия за развалянето в определения в договора срок и не по-късно от 20 дни преди започване на изпълнението на туристическия пакет; или
 - б) организаторът е възпрепятстван да изпълни договора поради непредотвратимо събитие от извънреден характер и е уведомил пътуващия за развалянето без прекомерно забавяне и преди започване на изпълнението на туристическия пакет.
4. При разваляне на договора съгласно параграфи 1, 2 и 3 организаторът възстановява всички суми, които са недължимо платени от пътуващия, в срок от четиринадесет дни.

Глава IV

Изпълнение на туристическия пакет

Член 11

Отговорност за изпълнението на туристическия пакет

1. Държавите членки гарантират, че организаторът носи отговорност за извършването на пътническите услуги, включени в договора, независимо дали те се извършват от него или от други доставчици на услуги.
2. Ако някоя от услугите не се извършва съгласно предвиденото в договора, организаторът поправя липсата на несъответствие, освен ако това действие е непропорционално.
3. Когато значителна част от услугите не може да бъде изпълнена съгласно уговореното в договора, организаторът предприема подходящи алтернативни

мерки за продължаване на пакета, без това да е свързано с допълнителни разходи за пътуващия, включително когато връщането на пътуващия до началния пункт на пътуването не е осигурено съгласно договореното.

4. Ако организаторът не е в състояние да предложи подходящи алтернативни мерки или пътуващият не приеме предложените алтернативни мерки, защото те не са съпоставими с уговореното в договора, и доколкото пакетът включва превоз на пътници, организаторът предоставя на пътуващия, без допълнителни разходи за последния, еквивалентен превоз до началния пункт на пътуването или до друго място, за което пътуващият е дал съгласие, и доколкото е приложимо, плаща на пътуващия обезщетение в съответствие с член 12.
5. Когато поради непредотвратимо събитие от извънреден характер не е възможно да се гарантира навременното завръщане на пътуващия, организаторът не поема разходи за удължения престой, надвишаващи 100 EUR за нощувка и три нощувки за всеки пътуващ.
6. Ограничението на разходите по параграф 5 не се прилага по отношение на лицата с ограничена подвижност съгласно определението в Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт²⁸, както и по отношение на придружаващите ги лица, бременните жени, децата без придружител, както и лицата, нуждаещи се от специална медицинска помощ, при условие че организаторът е бил уведомен за особените им нужди най-малко 48 часа преди започване на изпълнението на туристическия пакет. Организаторът не може да се позовава на непредотвратимо събитие от извънреден характер, за да ограничи разходите по параграф 5, ако съответният доставчик на услуги за превоз не може да се ползва от такива обстоятелства съгласно приложимото законодателство на Съюза.
7. Ако алтернативните мерки водят до по-ниско качество или стойност на туристическия пакет, пътуващият има право на намаление на цената и, когато е уместно, на обезщетение за вреди в съответствие с член 12.

Член 12

Намаление на цената и обезщетение за претърпени вреди

1. Държавите членки гарантират, че пътуващият има право на подходящо намаление на цената за:
 - а) всеки период, през който е била налице липса на съответствие; или
 - б) случаите, когато алтернативните мерки, посочени в член 11, параграфи 3 и 4, са довели до по-ниско качество или стойност на туристическия пакет.
2. Пътуващият има право да получи обезщетение от организатора за всички вреди, включително неимуществени, претърпени в резултат на липсата на съответствие с договора.
3. Пътуващият няма право на намаление на цената или на обезщетение за претърпени вреди, ако:
 - а) организаторът докаже, че липсата на съответствие:

²⁸ ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 1.

- i) се дължи на поведението на пътуващия,
 - ii) се дължи на действия на трето лице, несвързано с предоставянето на договорените услуги, и не може да се предвиди или избегне, или
 - iii) се дължи на непредотвратимо събитие от извънреден характер, или
 - б) пътуващият не е уведомил организатора без прекомерно забавяне за всяка липса на съответствие, установена от него на място, ако това изискване за предоставяне на информация е ясно и изрично посочено в договора и е разумно, като се вземат предвид обстоятелствата по случая.
4. Доколкото международните конвенции, обвързващи Съюза, ограничават размера на обезщетението или условията, при които то се дължи от доставчик, извършващ услуга, която е част от туристически пакет, същите ограничения се прилагат и за организатора. Когато международните конвенции, които не са обвързващи за Съюза, ограничават обезщетението, което се дължи от доставчика на услуги, държавите членки могат да ограничат в съответен размер обезщетението, което трябва да се изплати от организатора. В други случаи в договора може да се предвижда ограничение за обезщетението, което се дължи от организатора, при условие че това ограничение не се прилага за телесни повреди и вреди, причинени умишлено или в резултат на груба небрежност, и не възлиза на по-малко от тройния размер на общата цена на пакета.
5. Правото на обезщетение или на намаление на цената съгласно настоящата директива не засяга правата на пътуващите съгласно Регламент (ЕО) № 261/2004²⁹, Регламент (ЕО) № 1371/2007³⁰, Регламент (ЕС) № 1177/2010³¹ и Регламент (ЕС) № 181/2011³². Пътуващите имат право да предявяват иски съгласно настоящата директива и съгласно посочените регламенти, но не могат да кумулират права по силата на различни правни основания във връзка с едни и същи обстоятелства, ако правата защитават един и същ интерес или имат една и съща цел.
6. Давностният срок за предявяване на иски по настоящия член не може да бъде по-кратък от една година.

Член 13

Възможност за осъществяване на контакт с организатора посредством търговеца на дребно

Държавите членки гарантират възможността пътуващият да отправя съобщения, жалби или искания във връзка с изпълнението на пакета пряко до търговеца на дребно, чрез когото пакетът е закупен. Търговецът на дребно препраща тези съобщения, жалби или искания на организатора без прекомерно забавяне. За целите на изчисляването на давностните и преклузивните срокове получаването на уведомленията от търговеца на дребно се счита за получаване от страна на организатора.

²⁹ ОВ L 46, 17.2.2004 г., стр. 1.

³⁰ ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14.

³¹ ОВ L 334, 17.2.2010 г., стр. 1.

³² ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1.

Член 14
Задължение за оказване на съдействие

Държавите членки гарантират навременното оказване на съдействие от страна на организатора на изпаднал в затруднение пътуващ, по-специално чрез:

- а) осигуряване на подходяща информация относно услугите в областта на здравеопазването, местните власти и консулските услуги, и
- б) оказване на съдействие на пътуващия при осъществяване на комуникации от разстояние и организиране на алтернативни пътнически услуги.

Организаторът може да изисква заплащането на разумна такса за такова съдействие, ако ситуацията се дължи на небрежност или умисъл от страна на пътуващия.

Глава V
Защита при несъстоятелност

Член 15
Ефективност и обхват на защитата при несъстоятелност

1. Държавите членки гарантират, че установените на тяхна територия организатори и търговци на дребно, които улесняват закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, разполагат с обезпечение за ефективното и бързо връщане на всички суми, заплатени от пътуващите, а доколкото е включен превоз на пътници – и за ефективното и бързо репатриране на пътуващите в случай на несъстоятелност.
2. За защитата при несъстоятелност по параграф 1 се взема под внимание действителният финансов риск, свързан с дейността на съответния търговец. Пътуващите се ползват от тази защита независимо от своето местопребиваване, от мястото на отпътуване или от това къде са продадени туристическият пакет или комбинираната пътническа услуга с помощта на посредник.

Член 16
Взаимно признаване на защитата при несъстоятелност и административно сътрудничество

1. Държавите членки признават, че всяка защита при несъстоятелност, получена от организатор или търговец на дребно, който улеснява закупуването на комбинирана пътническа услуга с помощта на посредник, съгласно разпоредбите на държавата членка на установяване, транспониращи член 15, отговаря на изискванията на собствените им национални разпоредби за транспониране на член 15.
2. Държавите членки определят централни звена за контакт за улесняване на административното сътрудничество и надзора на организаторите и търговците на дребно, улесняващи закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, които работят в различни държави членки. Те съобщават координатите за връзка на тези звена за контакт на останалите държави членки и на Комисията.
3. Централните звена за контакт си предоставят едно на друго цялата необходима информация относно националните си режими за защита при несъстоятелност

и се уведомяват за това кой е националният орган или органи, осигуряващ(и) защита при несъстоятелност на конкретен търговец, установен на тяхна територия. Те си предоставят взаимно достъп до всички списъци на организаторите и търговците на дребно, улесняващи закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, които са изпълнили задълженията си във връзка със защитата при несъстоятелност.

4. Ако една държава членка има съмнения относно защитата при несъстоятелност на даден организатор или търговец на дребно, улесняващ закупуването на комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, който е установен в друга държава членка и извършва дейност на нейна територия, тя иска пояснения от държавата членка на установяване. Държавите членки отговарят на запитванията от други държави членки най-късно в срок от 15 работни дни от датата на получаването им.

Глава VI

Комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник

Член 17

Изисквания за предоставяне на информация при комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник

Държавите членки гарантират, че преди пътуващият да бъде обвързан от какъвто и да било договор или съответна оферта за комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, търговецът, улесняващ закупуването на такива услуги, посочва по ясен и видим начин:

а) че всеки доставчик на услуги ще носи самостоятелна отговорност за точното изпълнение на услугата си по договора; и

б) че пътуващият няма да се ползва от никое от правата, предоставяни от настоящата директива само за пътуващите по линия на пакетни туристически пътувания, но в случай че самият търговец на дребно или някой от доставчиците на услуги изпадне в несъстоятелност, ще се ползва от правото на връщане на предплатените суми и, доколкото превозът на пътници е включен, от правото на репатриране.

Глава VII

Общи разпоредби

Член 18

Специфични задължения на търговеца на дребно, когато организаторът е установен извън ЕИП

Когато организаторът е установен извън ЕИП, търговецът на дребно, установен в някоя от държавите членки, е обвързан от задълженията, предвидени за организаторите в глави IV и V, освен ако представи доказателства, че организаторът е изпълнил изискванията по глави IV и V.

Член 19

Отговорност за грешки при извършване на резервация

Държавите членки гарантират, че търговец на дребно, който е приел да уреди резервацията за дадено пакетно туристическо пътуване или за комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, или който улеснява резервирането на такива услуги, носи отговорност за всички грешки, възникнали в процеса на резервиране, освен ако те се дължат на действия на пътуващия или на непредотвратимо събитие от извънреден характер.

Член 20

Право на регресен иск

Когато организатор или търговец на дребно, съгласно членове 15 или 18, е платил неустойка или обезщетение, намалил е цената или е изпълнил други задължения, произтичащи от настоящата директива, нито разпоредбите на директивата, нито разпоредбите на националното законодателство могат да се тълкуват в смисъл, че ограничават правото му да иска връщане на платеното от която и да било трета страна, допринесла за настъпването на събитието, довело до плащането на неустойката или обезщетението, до намаляването на цената или изпълнението на други задължения.

Член 21

Императивен характер на директивата

1. Декларирането от страна на организатора, че той действа изключително като доставчик на пътническа услуга, като посредник или в каквото и да било друго качество, или че пакет, който е туристически пакет по смисъла на настоящата директива, не представлява туристически пакет, не освобождава организатора от задълженията, налагани на организаторите от настоящата директива.
2. Пътуващите не могат да се отказват от правата, предоставени им от националните мерки за транспониране на настоящата директива.
3. Договорните клаузи или изявленията на пътуващия, които пряко или косвено водят до отказ или ограничаване на правата на пътуващите, предоставени им от настоящата директива, или които имат за цел да се заобиколи прилагането на директивата, нямат обвързваща сила за пътуващия.

Член 22

Правоприлагане

Държавите членки осигуряват наличието на подходящи и ефективни средства за гарантиране на спазването на настоящата директива.

Член 23

Санкции

Държавите членки въвеждат разпоредби относно санкциите, които правоприлагащите органи могат да налагат на търговците за нарушаване на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки за гарантиране, че тези разпоредби се прилагат.

Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 24

Представяне на доклад от Комисията и преглед

В срок до [5 години след влизането в сила на директивата] Комисията представя доклад пред Европейския парламент и Съвета относно прилагането на настоящата директива. Ако е необходимо, докладът се придружава от законодателни предложения за адаптиране на директивата към промените в областта на правата на пътуващите.

Член 25

Изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и на Директива 2011/83/ЕС

1. Точка 5 от приложението към Регламент (ЕО) № 2006/2004 се заменя със следното:
„5. Директива [настоящата директива] на Европейския парламент и на Съвета от [дата на приемане] относно пакетните туристически пътувания и комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ [...], [...] г., стр. [...])“.
2. Член 3, параграф 3, буква ж) от Директива 2011/83/ЕС се заменя със следното:
„ж) за пакетни туристически пътувания съгласно определението в член 3, параграф 2 от Директива [...] на Европейския парламент и на Съвета от [дата на приемане] относно пакетните туристически пътувания и комбинираните пътнически услуги с помощта на посредник, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ [...], [...] г., стр. [...]), с изключение на член 8, параграф 2, член 19, член 21 и член 22.“

Глава VIII

Заклучителни разпоредби

Член 26

Отмяна

Директива 90/314/ЕО се отменя, считано от [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива].

Позоваванията на отменената директива се тълкуват като позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата в приложение I към настоящата директива.

Член 27

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват не по-късно от [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

2. Те започват да прилагат тези разпоредби от [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива].
3. Когато държавите членки приемат посочените разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът за извършване на позоваването се определят от държавите членки.
4. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 28
Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на [двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*].

Член 29
Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

ПРИЛОЖЕНИЕ Г³³

Номериране на членовете в Директива 90/314/ЕИО на Съвета от 13 юни 1990 г. относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки	Номериране на членовете в настоящата директива
Член 1	Член 1 (изменен)
Член 2, параграф 1	Член 3, параграф 2 (изменен) и член 2, параграф 2, буква а)
Член 2, параграф 2	Член 3, параграф 8 (изменен)
Член 2, параграф 3	Член 3, параграф 9 (изменен)
Член 2, параграф 4	Член 3, параграф 6 (изменен)
Член 2, параграф 5	Член 3, параграф 3 (изменен)
Член 3, параграф 1	Заличен
Член 3, параграф 2	Заличен, но основните елементи са включени в членове 4 и 5 (изменени)
Член 4, параграф 1	Член 4, параграф 1 (изменен), член 6, параграф 2 (изменен) и член 6, параграф 4 (изменен)
Член 4, параграф 1, буква б), подточка iv)	Заличен
Член 4, параграф 2, буква а)	Член 6, параграф 2 (изменен)
Член 4, параграф 2, буква б)	Член 5, параграф 3 (изменен) и член 6, параграфи 1 и 3 (изменени)
Член 4, параграф 2, буква в)	Заличен
Член 4, параграф 3	Член 7 (изменен)

³³

Списъкът служи само за информация. Когато за член от списъка, отнасящ се за настоящата директива, е посочено, че съответства на член от Директива 90/314/ЕИО, това означава, че поне някои елементи от дадена разпоредба на Директива 90/314/ЕИО се съдържат и в настоящата директива, но не означава, че формулировката на съответните разпоредби е една и съща.

Член 4, параграф 4	Член 8 (изменен)
Член 4, параграф 5	Член 9, параграф 2 (изменен)
Член 4, параграф 6	Член 9, параграфи 3 и 4 (изменени) и член 10, параграфи 3 и 4 (изменени)
Член 4, параграф 7	Член 11, параграфи 3, 4 и 7 (изменени)
Член 5, параграф 1	Член 11, параграф 1 (изменен)
Член 5, параграф 2	Член 12, параграфи 2, 3 и 4 (изменени) и член 14 (изменен)
Член 5, параграф 3	Член 21, параграф 3 (изменен)
Член 5, параграф 4	Член 6, параграф 2, буква в) (изменен) и член 12, параграф 3, буква б) (изменен)
Член 6	Член 11, параграф 2 (изменен)
Член 7	Член 15 (изменен) и член 16 (изменен)
Член 8	Заличен
Член 9, параграф 1	Член 27, параграфи 1, 2 и 3 (изменени)
Член 9, параграф 2	Член 27, параграф 4 (изменен)
Член 10	Член 29

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 1.1 Наименование на предложението/инициативата
- 1.2 Съответни области на политиката в структурата на УД/БД
- 1.3 Естество на предложението/инициативата
- 1.4 Цели
- 1.5 Мотиви за предложението/инициативата
- 1.6 Срок на действие и финансово отражение
- 1.7 Предвидени методи на управление

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

- 2.1. Правила за мониторинг и докладване
- 2.2. Система за управление и контрол
- 2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

- 3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове
- 3.2. Очаквано отражение върху разходите
 - 3.2.1. *Обобщение на очакваното отражение върху разходите*
 - 3.2.2. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи*
 - 3.2.3. *Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи*
 - 3.2.4. *Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка*
 - 3.2.5. *Участие на трети страни във финансирането*
- 3.3. Очаквано отражение върху приходите

ЗАКОНОДАТЕЛНА ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

Предложение за преразглеждане на Директива 90/314/ЕИО относно пакетните туристически пътувания, пакетните туристически ваканции и пакетните туристически обиколки

1.2. Съответни области на политиката в структурата на УД/БД³⁴

Дял 33 — Правосъдие

1.3. Естество на предложението/инициативата

☒ Предложението/инициативата е във връзка с **нова дейност**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с нова дейност след пилотен проект/подготвителна дейност³⁵

☐ Предложението/инициативата е във връзка с **продължаване на съществуваща дейност**

☐ Предложението/инициативата е във връзка с дейност, пренасочена към нова дейност

1.4. Цели

1.4.1. Многогодишни стратегически цели на Комисията, за чието изпълнение е предназначено предложението/инициативата

Да се предоставят средства на физическите лица в качеството им на потребители и предприемачи на вътрешния пазар, чрез които да се постига спазване на правата им, произтичащи от правото на Съюза, като по този начин се гарантира използването на европейското съдебно пространство.

1.4.2. Конкретни цели и съответни дейности във връзка с УД/БД

Конкретна цел № ...

Да се опрости трансграничната търговия в рамките на вътрешния пазар и да се засили потребителското доверие

Съответни дейности във връзка с УД/БД

33.02

³⁴

УД: управление по дейности; БД: бюджетиране по дейности.

³⁵

Съгласно член 49, параграф 6, буква а) или б) от Финансовия регламент.

1.4.3. Очакван(и) резултат(и) и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на бенефициерите/целевите групи.

- Осигуряване на по-конкурентна и справедлива среда с равнопоставени условия за предприятията, осъществяващи дейност на пазара на пътническите услуги;
- Увеличаване на трансграничното предлагане на пакетни пътнически услуги чрез намаляване на разходите и пречките пред трансграничната търговия на пазара на пакетните туристически пътувания;
- Намаляване на загубите за потребителите и повишаване на прозрачността за пътуващите, които купуват комбинации от пътнически услуги;

1.4.4. Показатели за резултатите и за отражението

Да се посочат показателите, които позволяват да се проследи изпълнението на предложението/инициативата.

- Увеличаване на трансграничната търговия на пазара на пакетните туристически пътувания;
- Нивото на разходите на предприятията, осъществяващи дейност на пазара на пакетните туристически пътувания, за съобразяване с поставените изисквания;
- Увеличаване на броя на потребителите, които са защитени по време на ваканция;
- Намаляване на броя на потребителите, които се сблъскват с проблеми във връзка с различните видове договорености по пътуването;

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Нужди, които трябва да бъдат задоволени в краткосрочен или дългосрочен план

- Изясняване и осъвременяване на обхвата на защитата на пътуващите, когато закупуват комбинации от пътнически услуги за едно и също пътуване или ваканция, по-специално чрез включване в обхвата на преработената директива на онлайн закупените туристически пакети и комбинирани пътнически услуги с помощта на посредник, като същевременно целенасочено се пояснява обхвата на защитата при резервации чрез традиционните туристически агенти, работещи в реален търговски обект. Това ще доведе до увеличаване на прозрачността за всички участници на пазара.
- Осигуряване на гаранции, че пътуващите са по-добре информирани за пътническите продукти, които купуват, и че им се предоставя достъп до по-ясни средства за правна защита в случай на възникване на проблем, като по този начин значително се намаляват претърпяваните от тях вреди.
- Свеждане до минимум на пречките пред трансграничната търговия и намаляване на разходите за съобразяване с поставените изисквания по привеждане в съответствие за търговците, които желаят да продават туристически пакети зад граница;

1.5.2. Добавена стойност от намесата на ЕС

- С предложението ще се премахне разпокъсаната правна уредба във вътрешния пазар, която създава пречки за трансграничните търговци и води до нарушаване на конкуренцията, и ще се засили защитата на потребителите, като се вземат предвид новите пазарни явления.
- Тази цел не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки предвид различията между националните закони, които са причината за бариери във вътрешния пазар и нарушаване на конкуренцията. Ако държавите членки се заемат по некоординиран помежду им начин с новите пазарни явления, както и със запълване на пропуските и коригиране на несъответствията в правото на ЕС, това би довело до още по-големи разминавания в рамките на вътрешния пазар и би изострило проблема.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

- Приемането на Директивата за пакетните туристически пътувания през 1990 г. допринесе значително за развиването на единния пазар, като засили конкуренцията и подобри цялостното качество на офертите. Осъвременената директива следва да доведе до подобни положителни резултати за потребителите и предприятията.
- Директивата относно правата на потребителите има сходни цели като предлагания преработен текст, т.е. да се намалят пречките пред трансграничната търговия и да се гарантира високо равнище на защита на потребителите. Въпреки това, тъй като крайната дата, от която директивата ще започне да се прилага във всички държави членки е едва 13 юни 2014 г., придобитият опит е ограничен.

1.5.4. Съгласуваност и евентуална синергия с други съответни инструменти

- Настоящото предложение отговаря на целта за постигане на високо равнище на защита на потребителите, тъй като съдържа повелителни норми за защита на пътуващите, от които държавите членки или търговците не могат да се отклоняват в ущърб на потребителя.
- Предложението допълва действащото законодателство на ЕС, и по-специално Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори (Директива 1993/13/ЕИО), Директивата относно нелоялни търговски практики (Директива 2005/29/ЕО), Директивата относно правата на потребителите (Директива 2011/83/ЕС), регламентите в областта на правата на пътниците (Регламент (ЕО) № 2004/261, Регламент (ЕО) № 1371/2007, Регламент (ЕО) № 1177/2010 и Регламент (ЕО) № 181/2011), както и Директива 2000/31/ЕО за електронната търговия и Директива 2006/123/ЕО относно услугите на вътрешния пазар.
- Освен това предложението представлява и допълнение към Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) и Регламент (ЕО) № 44/2001 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Брюксел I). По-специално, то не влияе на направените в тях позовавания на туристическите пакети, както е посочено и в решенията по съединени дела C-585/08 и C-144/09 („Pammer“ и „Alpenhof“) на Съда на Европейския съюз.

1.6. Срок на действие и финансово отражение

☐ Предложение/инициатива с **ограничен срок на действие**

– ☐ Предложение/инициатива в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ

– ☐ Финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ

☒ Предложение/инициатива с **неограничен срок на действие**

– Осъществяване с период на започване на дейност от година n до година n + 3,

– последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Предвидени методи на управление³⁶

☒ Пряко централизирано управление от Комисията

☐ **Непряко централизирано управление** чрез делегиране на задачи по изпълнението на:

– ☐ изпълнителни агенции

– ☐ органи, създадени от Общностите³⁷

– ☐ национални органи от публичния сектор/организации, предоставящи обществени услуги

– ☐ лица, натоварени с изпълнението на специфични дейности по силата на дял V от Договора за Европейския съюз и посочени в съответния основен акт по смисъла на член 49 от Финансовия регламент

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☐ Децентрализирано управление с трети държави

☐ Съвместно управление с международни организации (*да се уточни*)

Ако е посочен повече от един метод на управление, пояснете в частта „Забележки“.

Забележки

Не се очаква за изпълнението да се изискват значителни средства.
--

³⁶ Подробности във връзка с методите на управление и позоваванията на Финансовия регламент могат да бъдат намерени на уебсайта BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

³⁷ Посочени в член 185 от Финансовия регламент.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

Да се посочат честотата и условията.

- В срок до 5 години след влизането в сила на директивата Комисията представя доклад пред Европейския парламент и Съвета относно прилагането на настоящата директива. Ако е необходимо, докладът се придружава от законодателни предложения за адаптиране на директивата към промените в областта на правата на пътуващите.

2.2. Система за управление и контрол

2.2.1. Установени рискове

• Късно транспониране на директивата от държавите членки

2.2.2. Предвидени методи на контрол

• Стандартните процедури на Комисията за контрол/установяване на неизпълнение на задължения във връзка с транспонирането и прилагането на директивата.

2.2.3. Разходи за контрола и ползи от него и вероятен процент на нарушенията

• Стандартни разходи, свързани с проверката на транспонирането и евентуални процедури за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

Да се посочат съществуващите или планираните мерки за превенция и защита.

• Не се прилага

3. ОЧАКВАНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Номер [Наименование.....]	Многогод./ едногод. (38)	от държави от ЕАСТ ³⁹	от държави кандидатки ⁴⁰	от трети държави	по смисъла на член 18, параграф 1, буква аа) от Финансовия регламент
	33.02.01 – Права и гражданство — Осигуряване на защита на правата и предоставяне на гражданите на възможности за действие	Многогод.	НЕ	НЕ	НЕ	НЕ

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Вноска			
	Номер [Наименование.....]	Многогод./ едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки	от трети държави	по смисъла на член 18, параграф 1, буква аа) от Финансовия регламент
	[XX.YY.YY.YY]		ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ	ДА/НЕ

³⁸ Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

³⁹ ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

⁴⁰ Държави кандидатки и, ако е приложимо, държави потенциални кандидатки от Западните Балкани.

3.2. Очаквано отражение върху разходите

Предвид много ограничените разходи от административен характер, приложението не е попълнено. Според изчислението става дума за 20 % от ЕПВР на едно длъжностно лице със степен AD, което да упражнява надзор върху транспонирането и да изготви доклада през годината $n + 5$. Обобщение на очакваното отражение върху разходите

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка:	Номер 3	„Правосъдие, сигурност и гражданство“
---	------------	---

ГД: „Правосъдие“			Година ⁴¹ 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	ОБЩО
• Бюджетни кредити за оперативни разходи										
Номер на бюджетния ред 33.02.01	Поети задължения		0	0	0	0	0,200		0	0,200
	Плащания		0	0	0	0	0,200		0	0,200
Общо бюджетни кредити за ГД „Правосъдие“	Поети задължения						0,200			0,200
	Плащания						0,200			0,200

Съгласно член 24 от предложението преразглеждане ще бъде направено през годината $n + 5$. Има вероятност този преглед да се придружава от помощ от външни експерти или от външно проучване.

⁴¹ Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата.

Функция от многогодишната финансова рамка:	5	„Административни разходи“
---	----------	---------------------------

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	ОБЩО
ГД: „Правосъдие“									
• Човешки ресурси		0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
• Други административни разходи									
ОБЩО ГД „Правосъдие“	Бюджетни кредити	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Общо бюджетни кредити За ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	(Общо ангажимент = поети плащания) Общо	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година N ⁴²	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			ОБЩО
Общо бюджетни кредити за ФУНКЦИИ 1—5 от многогодишната финансова рамка	Поети задължения	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384
	Плащания	0,026	0,026	0,026	0,026	0,226	0,026	0,026	0,384

⁴²

Година N е годината, през която започва да се осъществява предложението/инициативата.

3.2.1. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу:

Бюджетни кредити за поети задължения в млн. EUR (до третия знак след десетичната запетая)

Да се посочат целите и резултатите ↓			Година 2014		Година 2015		Година 2016		Година 2017		Година 2018		Година 2019		Година 2020		ОБЩО	
	РЕЗУЛТАТИ																	
	Вид резултат ⁴³	Среден разход за резултата	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Брой резултати	Разходи	Общ брой на резултатите	Общо разходи
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 1 ⁴⁴ Преглед във връзка с транспонирането																		
Резултат											1	0,200					1	0,200
Резултат																		
Резултат																		
Междинен сбор за конкретна цел № 1																		
КОНКРЕТНА ЦЕЛ № 2...																		
Резултат																		
Междинен сбор за конкретна цел № 2																		
ОБЩО РАЗХОДИ											1	0,200					1	0,200

⁴³ Резултатите са продуктите и услугите, които ще бъдат доставени (напр. брой финансирани обмени на учащи се, дължина на построените пътища в километри и т.н.).
⁴⁴ Съгласно описанието в част 1.4.2. „Конкретна(и) цел(и)...”.

3.2.2. Очаквано отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

3.2.2.1. Обобщение

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу:

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година 2014	Година 2015	Година 2016	Година 2017	Година 2018	Година 2019	Година 2020	ОБЩО
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------

ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка								
Човешки ресурси	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
Други административни разходи								
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184

Извън ФУНКЦИЯ 5 ⁴⁵ от многогодишната финансова рамка								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

⁴⁵ Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове „ВА“), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

Човешки ресурси								
Други разходи с административен характер								
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 5 от многогодишната финансова рамка								

ОБЩО	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,026	0,184
-------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------------

Необходимите бюджетни кредити за административни разходи ще бъдат покрити чрез бюджетните кредити на ГД, които вече са предвидени за управлението на дейността и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

3.2.2.2. Очаквани нужди от човешки ресурси

- ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси.
- ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу:

Оценката се посочва в цели стойности (или най-много до първия знак след десетичната запетая)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и временно наети лица)							
33 01 01 01 (Централа и представителства на Комисията)	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
XX 01 06 00 01 01 (Централа и представителства на Комисията)							
XX 01 01 02 (Делегации)							
XX 01 05 01 (Непреки научни изследвания)							
10 01 05 01 (Преки научни изследвания)							
Външен персонал (в еквивалент на пълно работно време — ЕПРВ)							
XX 01 02 01 (ДНП, КНЕ, ПНА, от общия финансов пакет)							
XX 01 02 02 (ДНП, МП, КНЕ, ПНА и МЕД в делегациите)							
XX 01 04 уу	— в централата						
	— в делегациите						
XX 01 05 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Непреки научни изследвания)							
10 01 05 02 (ДНП, КНЕ, ПНА — Преки научни изследвания)							
Други бюджетни редове (да се посочат)							
ОБЩО	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2

Нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от персонала на ГД, на който вече е възложено управлението на дейността и/или който е преразпределен в рамките на ГД, при необходимост заедно с всички допълнителни отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на

годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят:

Длъжностни лица и временно наети лица	Стандартна задача по упражняване на надзор, за да се установи дали държавите членки транспонират законодателството своевременно и правилно. Изготвяне на доклад през година $n + 5$.
Външен персонал	Не се прилага

3.2.3. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

- ☒ Предложението/инициативата е съвместимо(а) с настоящата многогодишна финансова рамка.
- ☐ Предложението/инициативата налага препрограмиране на съответната функция от многогодишната финансова рамка.

Обяснете какво препрограмиране е необходимо, като посочите съответните бюджетни редове и суми.

- ☐ Предложението/инициативата налага да се използва Инструментът за гъвкавост или да се преразгледа многогодишната финансова рамка⁴⁶.

Обяснете какво е необходимо, като посочите съответните функции, бюджетни редове и суми.
[...]

3.2.4. Участие на трети страни във финансирането

- ☒ Предложението/инициативата не предвижда съфинансиране от трети страни
- Предложението/инициативата предвижда съфинансиране съгласно следните прогнози:

Бюджетни кредити в млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)			Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

⁴⁶

Вж. точки 19 и 24 от Междунституционалното споразумение.

3.3. Очаквано отражение върху приходите

- ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
 - ☐ върху собствените ресурси
 - ☐ върху разните приходи

млн. EUR (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен ред:	бюджетен	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата ⁴⁷						
			Година N	Година N+1	Година N+2	Година N+3	Да се добавят толкова години, колкото е необходимо, за да се обхване продължителността на отражението (вж. точка 1.6)		
Статия ...									

За разните целеви приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

[...]

Да се посочи методът за изчисляване на отражението върху приходите.

[...]

⁴⁷

Що се отнася до традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта), посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 25 % за разходи по събирането.